

Дејан Вукићевић

ПОНИШТИТЕЉ

Завеса се на прозору благо зањише кад год позвоним на врата и нико не отвори. У последње време се осећала отуђеност, па чак и неке прте лудила код овог човека. Наше разилажење није било нимало болно. Више сам осећао биолошку приврженост.

*

Помно је гледао неки излог кад сам му пришао и спустио руку на раме. Тако се пренуо да није било јасно ко се више препао. Повратак у реалност га је очигледно ошамутио, толико да ме, у први мах, није препознао. Понудио сам га пићем, одбио је изговарајући се неким врло важним послом. Нервозно се поздравио, журним кораком удаљавао а ја сам погледао у излог – тамо је, на црвеној чоји, лежало оружје. И сетих се наших детињих дружења: волео је да хвата жабе, сецира их а онда стави барут у утробу и запали га.

Бежао сам од сенки хватајући што више михољског сунца и размишљао о свом старом пријатељу.

*

Једном сам га, у предвечерје, нашао замишљеног над књигама у башти кафане на периферији. Пришао сам, био је, зачудо, љубазан, причали смо о свему, чак и о нашем пријатељству. На свој начин показивао је жаљење због разилажења... Одједном се у магновењу, кратком као трептај рибе, нека ваздушна сила спусти одозго, небо се

зацрне, – сунцобрани, столице, прашина, саксије, новине, пешпири, веш, ковитлаху се околно. Нашао сам се у чуду зверајући око себе, окренух поглед према њему – није га било.

Кренуо сам борећи се с ветром и нашао на земљи неколико књига које су час пре лежале на његовом столу: Сви владари света, Сви ратови света – наслови су били.

*

Знатижеља је надвладала. Отишао сам до његове куће и у дво-ришту угледао бетонски врт са базеном у средини. У њему могу бити само пиране, помислио сам. Крволочни боксер ме ољуши и препозна-де, уђох. Многих ствари није било али је кућа и даље одисала њим. Попех се на поткровље, у његову »забраћену зону« како је звао огромну просторију у којој је проводио највише времена. Владала је атмосфера тренутне напуштености.

Затекао сам хрпу, наизглед, непотребних ствари а онда сам стао да разазнајем камп опрему, маскирна одела, костиме, хемијске отрове, оружје, реденике, ножеве, праву малу картотеку са регистрима купљену вероватно на отпаду или распродаји неке фирме. Кренух руком да затворим врата. Катанци и браве покривале су сваки делић.

Пришао сам и извукао фијоку, отворио један од гомиле коверата и читао: Мирослав Јанић, Авалска ул. бр. 1, рођен 1965, радник у организацији за отпад, воли лов, старије девојке, пиће, IQ око 108, поништење ватреним оружјем (несрећан случај у лову). Фамилија Анастасијевић, Данила Киша 18, просечни IQ 111, поништење на Бадње вече, у костиму поштара, ватреним оружјем... шути подаци нису ништа говорили, али једна реч чудно одјекну – поништење. Поглед ми паде на прну свеску поред кревета и већ сам читао наслов Ноћник, отворих последњу страну, писало је: Исто, на претходној: Исто, и тако све до прве стране: Сан који одавно није долазио, увек исти: на кружном тргу колоне и колоне људи корачају поред језера, у наранџастим ролкама и зеленим панталонама. Ту су сви становници места. Ја долазим, имам шапку, тамно милитантно одело, одабирам лица за поништење...

Тетурао сам опијен улицама. Ни сумрак, ни тротоар, ни дрвореде нисам примећивао. Сударих се с неким пролазником и то ме отрезни, заустих да се извиним, подигох поглед – био је то он. Знао је да знам.

*

– Наивчино! Размишљаш ли ти уопште о смрти?!? О сопственој будућности! Шта знаш о томе? Рај, пакао, нирвана, астрална бића, метемпсихоза... тричарије, пуне шарене сведенборговске лаже. Ја нећу то! Схваташ! Нећу! Хоћу извесност... Прочитао сам твоју спиритис-ричку причу о духу који се исповеда човеку како је од свих промена најлепше бити човек. Добро, да ли ти стварно верујеш у те глупости?!? Тамо иза нема ничега, тамо је ништа! И нека то ништа дође што пре. Чему мучење и неизвесност? Ја само хоћу да то већ једном престане, разумеш. Гледаш ме баш као и све остале будале. Разликујеш се од

њих само по томе што помишљаш да сам луд док су други уверени у то. А и ти би био као они да не знаш разлику између мог и њиховог IQ-а која је у најгорем случају четрдесет. Не, нисам ја луд. Зар је луд онај ко овако интензивно рамишља о смрти и томе како да је избегне? Па они су луди. Ти бедни створови који живе путујући од посла до куће, док увече седе и буље у телевизоре. Зар ти не личе на мраве – обављање радње без свести. То је неопростиво! Имати свест а не користити је!

– Шта је са прогресом?

– Прогрес? Шта је то прогрес? Човек једе, пије, сања, убија један другог, води љубав као и пре две хиљаде година. Или је можда помак у томе што се убија каменом а не бомбом, што навлачи куртон а не вади?!?

– А шта је са децом? – једва сам изустио стојећи с њим на средини моста.

– Деца су само будући људи. Биће срећна што неће стићи до тренутка разочарања. Од њих треба и почети...

– Како да урадиш нешто што нико, или бар већина не жели?

– Шта је то већина? Маса, руља? Имбецили и медиокритети. Ти знаш како изгледа крива нормалне расподеле. Зар да нас води армија медиокритета. Не признајем никакву већину чији је центар за размишљање у стомаку или испод њега, признајем само ум и преузимам на себе одговорност да водим и делама. Сећаш се Фауста и Раскољњикова? Основни принцип је делање и ја ћу да делама, ја ћу да будем Контра-Стваралац, ја сам Поништитељ.

Стајао сам нем док је прелазио мост. Тамо, преко реке, поља су пламтела издишући. Сељаци су палили шашину.

*

А онда је нестао нетрагом. Месеци су пролазили а да га нисам видео нити сазнао било шта о њему. Све до једне вечери. Изашао сам на терасу да удахнем свежег ваздуха. Одједном, птице су прекриле већ тамно небо и стале сабласно да криче. Као некад пред Потоп. Вратио сам се већ заборавивши на упаљени телевизор и хронику бизарног на њему: вести о серијским убицама, падовима авиона, ратним и цивилним пожарима, чедоморствима, блудницима. Говорили су о хероју неког далеког рата, непознатог порекла, изгледа и имена, ексклузивно, приказали су фотографију човека са испруженом шаком према објективу. Кроз прсте су се једва назирале црте лица, али – био сам сасвим сигуран да је то он. Фотограф је мистериозно нестао, но сачуван је филм о јунаку који је побио тушта и тма непријатеља. Онда сам почео да пратим прне хронике по штампи и свуда се појављивао мистериозни сејач смрти. Само је мени било јасно зашто се појављује сад на једној, сад на супротној страни.

И док се мит и даље ширио одједном се опет појавио – у ноћи пуној месечине, у парку је седео човек лако одевен, не осећајући хладноћу, нити било шта око себе, очигледно разочаран и дубоко

замишљен. Нисам му се јавио, било је јасно да је схватио. Посматрајући из сенке у њему сам видео отелотворену кафкијанску самоћу – он је сам рођен и од свог рођења до ове вечери пуне месечине то је и остао не могући да комуницира било са ким јер је то, у ствари, било немогуће.

*

Свака падавина ме извуче напоље, особито у ноћима кад ишчекујем надахнуће. Тако и ове крупне, лење пахуље које се топе на лицу. Сенка наизменично обилази око мене од лампе до лампе. Зими обично шетам по густим мрачним улицама, застанем поред нечијег осветљеног прозора, покушам да уђем у њихову интиму, понекад ми пође за руком. Тако и вечерас. Онда се тргнем, помислим како мој пријатељ улази у неки од ових домова.

Наједном, нашао сам се пред црквом. Врата су била одшкринута, видели су се трагови обијања. Закорачио сам, на први поглед ништа не приметивши, и тек онда га угледао у благој светлости свећа. Сам, погнуте главе, мрмљао је неразговорно. Прилазећи нечујно осетио сам по први пут нешто што је између страха, дивљења, саблажњења, откровења, одвратности према овом човеку окренутом леђима. Узбуђен, нисам могао да разазнам шта сам осетио али сам засигурно помислио не на мирис, већ на миро.

– Боже, овај свет не ваља. Негде си погрешно, боже. Није Ева крива, да ти ниси хтео она не би згрешила. Нећу да умрем, боже, хоћу са дрвета живота да окусим плод, ако си ми дао са дрвета познања зашто ми не даш и овај... нећу да умрем, не тражим много. Или сви или нико.

Пришао сам, знам да ме је раније приметио – то више није био он. Мрак га је прогутао, подочњаци су висили испод закрвављених од неспавања очију, лице истовремено модро од напора и спечено од сунца. Не дижући поглед рекао је:

– Као што је Господ послао јединороднога сина да спасе свет тако ја сада тебе шаљем да урадиш исто.

– Али, како ја могу да спасем свет. Мислиш... да тебе... убијем...

– 'У почетку бјеше ријеч, и ријеч бјеше у Бога и Бог бјеше ријеч'...

– 'Све је кроз њу постало што је постало, у њој бјеше живот, и живот бјеше видјело људима, и видјело се свијетли...

– '... и тама га обузе'... ... ја више не могу, уморило ме убијање. Тек сада схватам где сам погрешно – кућа се руши онако како је и створена – циглу по циглу. Ја сам хтео вештачки, убијањем да спасавам Свет. Свет је створен Речју и само се Речју може поништити...

– Али, како...

– Пиши, сине мој, пиши....